

Ordförande har ordet

Landshövding Gunnar Tunhammar och markägare Carl Piper invigningstalade.

- Örakarsfallen är nu restaurerade. En kulturklenod i Havängsområdet kommer att glädja många besökande i flera år till. Det är vi glada och stolta över i föreningen. Samtidigt har en ny fiskväg grävts vid sidan av fallen för att fisken även vid lågvatten ska kunna ta sig vidare upp i Verkeån.

- Det mesta är vi nöjda med, men det är några saker vi kommer att arbeta vidare med. Den nya fiskvägen har blivit onödigt stor, ja nästan en helt ny åfåra, enl. vår mening. Fiskvägens utformning har blivit en "främmande fågel" i landskapet och bör tonas ned. Risk finns att vattnet inte räcker till fallen under stora delar av året. Vi arbetar för en bättre fördelning där mer vatten rinner i fallen, så att de även i framtiden kan vara levande med brus året om och på hösten hoppande öring. Kungsfallet, det femte karet som var något lägre, vill vi ha återställt till samma funktion som före restaureringen.

Museiföreningen berättade om Örakarsfallens historia och funktion på invigningen.

- Vi hoppas på många besökande och från föreningen kommer vi att ha en viss tillsyn samt tillsammans med Länsantikvarien ta fram skyltar som beskriver fallens funktion och historia. Vi planerar också nästa års

Havängsvandring i augusti till Örakarsfallen med deltagande från Länsstyrelsen.

Haväng

Örakarsfallen

Efter flera år av diskuterande, möten och skrivelser är nu fiskeanläggningen i Örakaren räddad för framtiden. Projektet som kostat 1,6 mkr har finansierats genom EU:s landsbygdsstöd på 980 tkr, fiskevårdsbidrag 470 tkr och kulturmiljöanslag på 180 tkr. En förutsättning för att få fiskevårdsbidrag var att man skulle förbättra möjligheten för fisken att vandra upp i ån. Därför har en ny fiskväg, ett omlöp, byggts samtidigt med renovering av karen.

Grävmaskiner arbetade i flera månader.

Arbetet med renoveringen startade hösten 2009 men huvudelen har utförts under sommaren och hösten i år. Även om man haft grävmaskiner till hjälp i arbetet så krävs det kunniga hantverkare för att bygga karen och lägga stenmurarna. Allt virke är utbytt och stenmurarna omlagda på ett fint sätt.

Anläggningen som funnits sedan 1600-talet, kanske tidigare, är unik i landet. I äldre tider, när Skåne var danskt, tillhörde ålafisket kungen. Fiskerätten i Örakaren var också statlig. När Skåne blev svenskt tilldelades fiskerätten adeln och andra uppsatta personer. Örakaren har ägts av Torup, som sedan år 1738 ingått i Christnehofs fideikommiss.

Fiskeanläggningen har haft ett betydande ekonomisk värde vilket framgår av en taxeringslängd från år 1860 där värdet har satts till 4000 kr, vilket var samma storlek som för ett normalt lantbruk.

Fisket har arrenderats ut till olika fiskare. Den siste arrendatorn var Gunnar Hansson som tog över efter sin far Hans Andersson och tidigare hade hans farfar Anders Nilsson haft fisket. Det var en lång epok som startade på 1840-talet då Anders Nilsson flyttade till Örakarsgården och avslutades år 1972 när Gunnar Hansson tog den sista fångsten på 528 öringar.

Mer om anläggningen finns att läsa i Eva Asks bok **Öhrakarslif**.

Aktiviteter

Havängsvandring

Regn på årets Havängsvandring.

Söndagen den 8 augusti var det dags för årets Havängsvandring. I år besökte vi platsen för hus och gårdar norr om Dammåkra, som revs eller flyttades när militären kom i början av 1940-talet. Det var Per Kruares hus, Anders Larsas, gården som flyttades till Haväng och som blev vandrarhem, Tåbrolyckan och Rixa´s hus.

Med hjälp av folklivsforskare **Eva Andersson**, som kunnig guide förflyttade vi oss 100 år bakåt i tiden. Några av deltagarna hade som barn hälsat på släktingar i husen och kunde med färg berätta om livet då.

Eva Andersson berättade om Rixa´s hus vid Tåbrolyckan.

Havängskväll med årsmöte

Kristina Kappelin, berättade och kåserade om livet i Italien som bakgrund till varför den politiska ledningen ser ut som den gör. Många intressanta iakttagelser som hon nu samlat i en bok som kommer ut nu i november. För musikunderhållningen stod **Roland "Gotte" Gottlow** med en varierad repertoar, en blandning av finstämda och mer burleska visor. En mycket omtyckt kväll.

Kristina Kappelin och Roland Gottlow underhöll.

Aktuella frågor

Cykelväg Vitemölla – Haväng.

Vägverket planerar i första hand en turistcykelväg. Första alternativ är en sträckning längs kusten och det andra alternativet är längs väg 9 med 3 alternativa avstickare mot vandrarhemmet; -vid söder Klammersbäck, -vid Havängs sommarby eller vid Ravlundakorset. Samrådsmöten planeras i början av nästa år. Vägutredning och miljökonsekvensutredning pågår.

Föreningen

Föreningens hemsida

Ny hemsida håller på att arbetas fram och beräknas vara klar i början av 2011.

Ny adress. www.havangsmuseiforening.se

Lövdalens ålabod renoverad av Fortifikationsverket och fiskarna som har arrenderat.

Havängs Museiförening
Kyrkbacken 1, 277 37 Kivik
Tfn 0414-74016
Bg 5932-9680

